

SAUM

Fadhili za swaumu na Hukumu zake

Maana ya swaumu

Saumu Katika Lugha

Ni kujizuia na kujiepusha kufanya jambo fulani.

Saumu Kisheria

Ni kufanya ibada kwa ajili ya Mwenyezi Mungu U kwa kujizuia kula, kunywa na kufanya tendo la ndoa kuanzia kutokeza kwa alfajiri hadi kutwa kwa Jua.

Fadhla za saumu

Asema Mwenyezi Mungu { Enyi mlo Amini! Mmeandikiwa Saumu, kama waliyo andkikwa walio kuwa kabla yenu ili mpate kucha mungu.(Mfungu) siku maalumu za kuhisabika.na atakaye kuwa miongoni mwenu mgonjwa au yumo safarini basi atimiza hisabu katika siku nyingine. Na wale wasio weza watoe fidiya kwa kumlisha masikini na atakaye fanya wema kwa kujitolea, Basi ni bora kwake na Mkifunga ni bora kwenu kama mnajua.} (Al-Baqarah- Aya 183: 185)

Saumu ina fadhila kubwa sana, na thawabu nyingi mno tena maradufu, na kwa hakika Mwenyezi Mungu ameinasibisha saumu kwake yeye kwa ajili ya kuipa utukufu na kuitukuza. Katika Hadithi Al-Qudsy iliyopokewa na swahaba Abu Hurayrah, t Anasema: Amesema Mtume wa Mwenyezi Mungu (saw): “kila tendo la mwanadamu huongezwa malipo ya wema wake mara kumi ya mfano wa jema hilo alilolitenda mpaka hufikia kuongezwa (huku kwa malipo ya wema huo) hadi nyogeza mara sabiini. Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: Isipokuwa saumu, kwani hiyo saumu ni yangu mimi, na mimi ndiye mwenye kutoa malipo yake; (mja wangu) anaacha matamano yake na chakula chake kwa ajili yangu. Katika kufunga saumu kuna furaha mbili: furaha (ya kwanza) ni pale anapofungua saumu aliyefunga, na furaha (ya pili) ni wakati (aliyefunga) atakapokutana na Mola wake. Na harufu inayotoka kwenye kinywa cha aliyefunga ni nzuri sana mbele ya Mwenyezi Mungu kushinda harufu ya miski”. [Imepokewa na Bukhari na Muslim.]

Hekima za kufaradhishwa kufunga

1. Ni mja kupata ucha Mungu kwa kuitika amri ya Mola wake amri hii ya kufunga na kujitolea muhanga kuitekeleza sheria ya Mola wake. Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: {Enyi mlioamini! Mmelazimishwa kufunga (saumu) kama walivyolazimishwa waliokuwa kabla yenu ili mpate kumcha Mungu} (Al-Baqarah- Aya 183).
2. Kuipa nafsi mazoezi ya kusubiri, na kujipa nguvu ili kuweza kushinda matamano.
3. Kujizoezesha mtu kufanya hisani, na kuwa na huruma kwa wanaohitaji masikini na mafukara; kwa sababu mtu anapoonja hisia ya njaa itampelekea mtu huyu kuwa na moyo laini na kuhisi jinsi wanavyohisi ndugu zake wahitaji wasio na chochote cha kula.
4. Kupata raha ya kiwiliwili na afya bora katika kufunga.

Hukumu ya kufunga swaumu Imegawanyika saumu ambayo Mwenyezi Mungu ameiweka katika sheria vigawanyo vifuatavyo:

1. Saumu ya wajibu

Nayo iko sampuli mbili:

1. Saumu aliyoiwajibisha Mwenyezi Mungu U kuanzia mwanzo wake (mwanzo wa hii saumu – chanzo chake) kwa mja wake, nayo ni saumu ya kufunga mwezi wa ramadhani, na saumu hii ni nguzo moja wapo katika nguzo za Uislamu.
2. Saumu ambayo kwamba mja ndiye anayekuwa sababu ya kuwajibishwa yeye mwenyewe kuifunga, kama vile saumu ya nadhiri na saumu ya kafara.

2. Saumu za Sunna

Nayo ni kila saumu ambayo kwamba sheria ya kiislamu imependekeza saumu hiyo kufungwa, kama kufunga siku ya Jumatatu na Alhamisi, na kufunga siku tatu za kila mwezi, na

kufunga siku ya A'shura, na kufunga masiku kumi ya mwanzo wa mwezi wa Dhilhijja, na kufunga siku ya A'rafah.

Masharti ya mtu kuwajibika Kufunga

1. Uislamu: Haimlazimu kafiri kufunga.
2. Kubaleghe: Sio lazima kwa mtoto mdogo kufunga, lakini huamrisha kufunga akiwa anaweza ili kumpa mazoezi ya saumu naye azoe.
3. Kuwa na akili: Sio wajibu kwa mwendawazimu kufunga.
4. Uwezo wa kufunga: Sio wajibu kufunga kwa mtu ambaye hawezi kufunga (labda amekuwa mzee sana ama afya yake haimruhusu kuhimili saumu).

Kufunga Ramadhani

Kufunga mwezi wa Ramadhani ni nguzo mojawapo kati ya nguzo za Uislam, na ni lazima kufunga mwezi huu. Mwenyezi Mungu amewalazimisha waja wake kufunga.

Anasema Mwenyezi Mungu mtukufu: {Enyi mlioamini!

Mmelazimishwa kufunga (Saumu) kama walivyolazimishwa waliokuwa kabla yenu ili mpate kumcha Mungu} (Al-Baqarah –Aya 183).

Na amesema Mtume (saw): “Uislamu umejengwa kwa mambo matano” [Imepokewa na Bukhari.] na akataja miongoni mwa mambo hayo: “kufungu saumu ya mwezi wa Ramadhani”.

Fadhila za Mwezi wa Ramadhani

1. Kufunga na kusimama usiku katika mwezi wa Ramadhani hali ya kuwa mtu ana imani na kutaraji malipo basi husamehewa madhambi yake yote yaliyopita. Amesema Mtume Mtume (saw): “Atakayefunga mwezi wa Ramadhani hali ya kuwa ana imani na kutaraji malipo husamehewa yote yaliyotangulia katika madhambi aliyoyafanya” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Na akasema Mtume Mtume (saw): “Atakayesimama (kuswali usiku) katika mwezi wa Ramadhani hali ya kuwa na imani na kuridhia atasamehewa yote yaliyotangulia katika madhambi aliyoyafanya” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

2. Ndani ya mwezi wa Ramadhani kuna ‘Lailatu Al-Qadr’ – ‘Usiku wenye hishima kubwa’ ambao kwamba Mwenyezi Mungu. U amesema kuhusu usiku huu: <> (Al-Qadr – Aya 3).

Atakayesimama usiku huu basi atasamehewa madhambi yake yote yaliyotangulia. Amesema Mtume Mtume (saw): “Yoyote atakayesimama usiku wa cheo hali ya kuwa na imani na kuridhia atasamehewa yote yaliyotangulia katika madhambi yake” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

3. Kufanya U’mrah ndani ya mwezi wa Ramadhani ni sawa na kuhiji pamoja na Mtume Mtume (saw). Amesema Mtume Mtume (saw): “Kufanya U’mrah ndani ya Ramadhani ni sawa na kuhiji pamoja nami” [Imepokewa na Muslim.].

4. Mwezi wa Ramadhani hufunguliwa milango ya peponi, na hufungwa milango ya motoni, na hutiwa minyororo (hufungwa) mashetani, na nafsi huelekea katika kufanya mambo ya kheri.

Amesema Mtume wa Mwenyezi Mungu Mtume (saw): “Unapoingia mwezi wa Ramadhani hufunguliwa milango ya mbinguni, na hufungwa milango ya motoni, na hutiwa minyororo mashetani” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

5. Mwezi wa Ramadhani ni mwezi wa Qur’an, na ndiyo mwezi ulioteremshwa Qur’an, kwa hivyo inafaa kuzidisha kusoma Qur’an ndani ya mwezi huu, Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: {Mwezi wa Ramadhani ni mwezi ambao imeteremshwa Qur’an katika mwezi (huo)} [Al-Baqarah – Aya 185]

6. Mwezi wa Ramadhani ni mwezi wa ukarimu na kutoa sana sadaka. Imepokewa kutoka kwa Ibn Abbas t akisema: “Alikuwa Mtume (saw) mkarimu sana kushinda watu wote katika kufanya mambo ya kheri, na alikuwa mkarimu zaidi wakati

wa mwezi wa Ramadhani, hakika Jibril alikuwa akikutana na Mtume kila mwaka katika mwezi wa Ramadhani mpaka uishe mwezi, basi ikawa Jibril wakati kama huu anampitishia Mtume (anaregelea kusoma pamoja na Mtume) Qur'an, basi pindi Mtume anapokutana na Jibril alikuwa Mtume mkarimu sana katika mambo ya kheri kushinda upepo mkali uliotumwa" [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Kitu gani kitathibitishia kuingia kwa Mwezi wa Ramadhani?

Inathibiti kuingia mwezi wa Ramadhani kwa kuonekana kwa mwezi, utakapoonekana mwezi baada ya kuzama kwa jua siku ya ishirini na tisa katika mwezi wa shabani, basi itakuwa umeshaingia mwezi wa Ramadhani, na ikiwa haukuonekana mwezi baada ya kuzama kwa jua siku ya thelathini ya mwezi wa shabani, au hali ikatanda wingu bila kuonekana mwezi, au kukawa na vumbi kali, au kukawa na moshi (wa umande wa baridi), itakamilishwa mwezi wa shabani siku thelathini; kwa kauli ya Mtume Mtume (saw): "Fungeni kwa kuonekana kwa mwezi na fungueni kwa kuonekana kwa mwezi, na ikiwapitikieni kwamba hamuuoni mwezi basi hisabuni siku thelathini (kukamilika shabani)" [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Ruhusa za mtu kula ndani ya mwezi wa Ramadhani

Kula ndani ya mwezi wa Ramadhani (yaani nyakati za mchana) ni haramu na ni katika madhambi makubwa, na atakayefungua siku moja tu bila ya udhuru wowote na wala asitubie basi hatokubaliwa saumu ya mwaka mzima hata akifunga, kwa kauli ya Mtume Mtume (saw): "Atakayekula siku moja katika mwezi wa Ramadhani bila ya ruhusa yoyote aliyoiruhusu Mwenyezi Mungu hatokubaliwa mtu huyu saumu ya mwaka mzima" [Imepokewa na Abuu Daud.].

Na dhambi la kula ndani ya mwezi wa Ramadhani ni kubwa sana, kutoka kwa Abi Umaamatu Albaahiliy amesema: “**Nilimsikia Mtume Mtume (saw) yuwasema: Pindi mimi nilikuwa nimelala walinijia watu wawili, kisha wakaniondokea, nikawa nimefika mahali pa watu ambao wamefungwa sehemu zao za nyuma ya magoti wametanuliwa sehemu za pambizoni mwa midomo yao, sehemu zao za pambizoni mwa midomo inatona damu. Akasema: Nikauliza: Ni kina nani watu hao?. Akasema: Hao ni wale ambao kwamba wanakula kabla ya kukamilika kwa saumu zao)** [Imepokewa na Ibnu Hibbaan.]

Hali ya watu wema katika mwezi wa Ramadhani

Kielelezo cha watu wema ni Mtume Muhammad (saw)

Asema Ibnul-Qayyim Mungu amrehemu (Na alikuwa mtume (saw) Katika muongozo wake kwnye mwezi mtukufu wa Ramadhani huzidisha sampuli nyingi za Ibada, Alikuwa jibril (AS) Akimsomesha yeye Qur’ani katika mwezi Mtukufu wa Ramadhani na Alikuwa anapo kutana na jibril ni mkarimu zaidi kwa mambo ya kheri kushinda upepo uliotumwa, na Alikuwa ni mtowaji zaidi wa kushinda watu na Ramadhani alikuwa zaidi akizidisha kutoa sadaka na kufanya wema na kusoma Qur’ani na kuswali na kumtaja Mwenyezi Mungu na kukaa Itikafu na alikuwa akiukhusisha mwezi wa Ramadhani kwa ibada Asiyoyakhusisha katika miezi mengine mpaka mara nyingine akiunganisha saumu ili akapate masaa mengi ya kufanya Ibada).

Watu wema na kusoma Qur’ani katika mwezi wa Ramadhani

Imependekezwa katika nyakati bora kama Mwezi wa Ramadhani haswa katika masiku kuzidisha kusoma Qur’ani kwa ijili yakufaidika kwa Wakati.

Huyu hapa imamul –Bukhari mungu amrehemu alikuwa usiku wa kwanza wa mwezi wa Ramadhani Wakijikusanya kwake marafiki

zake akiwaswalisha na akisoma kila rakaa aya ishirini, akifanya hivyo mpaka akimaliza Qur'ani. Na alikuwa wakati wa maladaku akisoma kati ya nusu na thuluthi ya Qur'ani, na akikhitimisha Qur'ani wakati wa kufunguwa saumu kila usiku na Akisema kila unapo maliza msahafu kuna dua isiyo rudishwa
Na imepokewa kuwa imamu shafi alikuwa akikhitisha Qur'ani mara sitini mbali na zile anazo soma katika Swala

Nguzo za swaumu na ya kuharibu swaumu

Nguzo za swaumu

NGUZO YA KWANZA: Ni kujizuia kufanya mambo yatakayo Haribu swaumu kuanzia kutokeza kwa alfajiri hadi kuzama kwa jua kwa kuingia jioni

Dalili ni kauli yake Mwenyezi Mungu U: {...Na kuleni na kunyweni mpaka ubainike kwenu weupe wa alfajiri katika weusi wa usiku. Kisha timizeni saumu mpaka usiku...} (Al-Baqarah- Aya 187).

NGUZO YA PILI: Ni kutia nia ya Kufunga

Nako ni kukusudia kwa anayefunga saumu ya kwamba huku kujizuia na vitu vinavyofungua saumu ni ibada kwa ajili ya Mwenyezi Mungu Mtukufu; kwa dalili ya kauli ya Mtume (saw): (Hakika kila jambo analolifanya (mwanadamu) ni kulingamana na nia yake, na hakika kila mtu atalipwa kulingana na alivyonuilia) [Imepokewa na Bukhari na Muslim.]

Mambo yanayofaa kufanya ndani ya swaumu

1. **Kuoga**, na kukaa mahali penye maji ili kupata baridi.
2. Kumeza mate na makohozi.
3. Kuonja chakula ili kujua kiwango cha sukari au chumvi yake kwa kutumia ulimi peke yake, kwa sharti asiingize chochote katika chakula hicho hadi kwenye koo.
4. Kunusa harufu ya manukato na visafisha hewa.

Matumizi ya mswaki kwa mtu aliyefunga

Yaruhusiwa kutumia mswaki kwa mtu aliyefunga wakati wowote ule, sawasawa iwe ni kabla ya kuzama kwa jua kwa kuingia jioni au baada ya hapo, na vilevile uwe mswaki wenyewe uko majimaji au mkavu, lakini anatahadharishwa aliyefunga ikiwa mswaki anaotumia uko majimaji kusije kukaingia chochote kooni wakati anapiga mswaki; kwa sababu kuingia kwa kitu kooni kunaharibu saumu yake.

Mambo yanayopendekezwa kufanywa ndani ya saumu

1. **Kula daku na kuchelewesha kula daku hadi karibu sana na kuadhiniwa alfajiri**

Kwa kauli ya Mtume (saw): **(Kuleni daku, hakika katika kula daku kuna Baraka)** [Imepokewa na Bukhari na Muslim.]

Na inahesabika kula daku kwa kupatikana chakula kingi au kidogo, hata kama ni tama la maji kwa kauli ya Mtume (saw): **“Daku uchache wake ni baraka, basi msiache kula daku, hata kama atakunywa mmoja wenu tama la maji, kwani Mwenyezi Mungu na Malaika wake wanawaswalia wenye kula daku”** [Imepokewa na Ahmad.]

Na inapendekezwa kuchelewesha kula daku, kutoka kwa Zaid ibn Thaabit t Anasema: **(Tulikula daku pamoja na Mtume ﷺ, kisha tukasimama kuswali (yaani swala ya alfajiri), anasema Anas ibn Malik: nikasema: ilikuwa ni kipindi cha mda gani kati ya kula kwenu hiyo daku na kuswali? Akasema:**

kiwango cha (kusoma) Aya hamsini) [Imepokewa na Bukhari na Muslim.]

- Kunywa wakati adhana inapo adhiniwa

Mtu anaposikia adhana na kinywaji chake kipo mkononi mwake basi anaruhusiwa kunywa hadi amalize; kutoka kwa Abu Hureirah anasema: Amesema (saw): “Atakaposikia mmoja wenu adhana na hali ya kuwa chombo cha kunywea maji kipo mkononi mwake basi asikiweke kando mpaka amalize haja yake ya kutumia hicho chombo” [Imepokewa na Abuu Daud.]

Na wanazuoni wamesema kuhusu hadithi hii ni kwa Yule ambae ana shaka kutokeza kwa alfajiri, ama akihakikisha kuwa alfajiri imetokeza kwa huyu hafai kuendelea kula wala kunywa, na akiendelea kufanya hivyo Saumu yake imebatilika na itamlazimu Ailipe

2. Kufanya haraka katika kufungua saumu

Yapendekezwa kwa aliyefunga kufanya haraka kufungua saumu yake pindi tu anapohakikisha kwamba jua limezama na kuingia jioni.; kwa kauli ya Mtume (saw): (Watu wangali katika kheri pindi wanapoharakisha kufungua saumu zao) [Imepokewa na Abuu Daud.].

Na inapendekezwa mtu kufungua saumu kwa rutab (tende tosa), asipopata rutab basi afungue kwa tende, na hizo tende ziwe ni hesabu isiyogawanyika kwa mbili (kama vile tende moja, tatu, tano na mfano huu), asipopata tende basi na anywe matama ya maji; kulingana na hadithi ya Anas ibn Malik, anasema: “Alikuwa Mtume (saw) anafungua saumu kwa Rutab (Tende Tosa) kabla hajaswali, na ikiwa hakuna Rutab basi alikuwa akifungua kwa tende kidogo hivi, na ikiwa hakuna tende alikuwa akinywa [Hasaa: alikunywa.] matama ya maji” [Imepokewa na Tirmidhi.].

Na akiwa hakupata kitu chochote cha kufungulia saumu basi atanuia kufungua saumu kwa moyo wake, na hili litamtosheleza kwamba amefungua.

Atakae Funguwa kwa bahati mbaya

Atakapo kula mtu aliyefunga hali ya kudhania kwamba jua limezama na kuingia jioni, au kwa kutoelewa kutokeza kwa alfajiri, kisha ije kum' bainikia kinyume na alivyodhania, basi haimlazimu kwake kuilipa saumu hiyo; kwa dalili ya kauli yake Mwenyezi Mungu U: { Wala si lawama juu yenu mkikosa, lakini (kuna lawama) katika yale ziliyoyafanya nyoyo zenu kwa kusudi } (Al-Ahzab- Aya 5).

Na kauli yake Mtume (saw): “Hakika ya Mwenyezi Mungu amewaondoshea umma wangu (hawaandikiwi madhambi) kwa jambo watakalolikosea bila ya kukusudia na kwa watakayofanya kwa kusahau, na kwa watakayolazimishwa kufanya (hali ya kuwa wao wenyewe wanayachukia)”

[Imepokewa na Ibnu Maajah.]

3. kuomba Dua wakati wakufungua swaumu

Kwa ilivyo Thubutu kutoka kwa Mtume (saw) Alipokuwa akifunguwa Saumu Akisema: “Kiu imeondoka, na jasho limekuwa majimaji (limeanza kutokeza), na yamepatikana malipo (ya thawabu) apendapo Mwenyezi Mungu”

[Imepokewa na Abuu Daud.].

Na amesema Mtume (saw): “Hakika kwa aliyefunga saumu wakati anapofungua kuna dua isiyorudi) [Imepokewa na Ibnu Maajah.] yaani dua inayokubalika moja kwa moja mbele ya Mwenyezi Mungu U.

4. Kuacha mambo ya upuzi na mambo machafu

Kwa kauli ya Mtume (saw): “Ikiwa ni siku ambayo mmoja wenu amefunga, basi asifanye mambo machafu, [Yarfuth Kufanya mambo machafu: yatokamana na neno uchafu, nako ni kutamka matamshi mabaya, na vile vile hutumika neno hili kumaanisha tendo la ndoa na vitangulizi vya tendo hili.] wala asikemee wenziwe[Yaskhab: Yuwakemea: yatokamana na neno kemea, nako ni kubishana na kupiga

ukulele.], anapotukanwa na mtu, au anapopigwa vita basi na aseme: Mimi ni mtu niliyefunga” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

(Yaani ajitahidi kujiepusha kupigana na kutukanana na watu).

Na kwa neno lake Mtume (saw) (Asie acha maneno machafu na kuyatumia basi Mwenyezi Mungu hana haja kwa mtu huyo kuacha chakula chake na kinywaji chake) [Imepokewa na Abuu Daud.].

5. Kuzidisha kwa wingi kufanya Ibada

Kama kusoma Qur’an, na kufanya adhkari kumtaja Mwenyezi Mungu, na kuswali swala ya Tarawehe, na visimamo vya usiku (swala za usiku wakati watu wamelala), na kufanya visimamo vya usiku wa Lailatul Qadri, na kuswali swala za sunnah, na kutoa sadaka, na kuwa mkarimu na kujitahidi katika kufanya mambo ya kheri, na kuwalisha waliofunga wakati wa kufungua saumu zao, na kwenda U’mrah, kwasababu matendo mema siku ya Ramadhani malipo yake yanaongezeka mara nyingi sana, kutoka kwa Ibn Abbas anasema: “Alikuwa Mtume (saw) ni mkarimu kushinda watu wote, na alikuwa mkarimu zaidi wakati wa Ramadhani pindi anapokutana na Jibril, na alikuwa Jibril akikutana na Mtume kila usiku wa mwezi wa Ramadhani, ikawa anamfundisha Qur’an (yaani Jibril anamfundisha Mtume Qur’an), basi Mtume (saw) pindi anapokutana na Jibril alikuwa mkarimu katika mambo ya kheri kushinda upepo mkali uliotumwa” [Imwpokewa na Bukhari.].

6. Kujitahidi kwa Ibada hasa kumi lamwisho katika Mwezi wa Ramadhani

Imepokewa na bibi A’isha t Amesema: (Alikuwa Mtume (saw) likingia kumi la mwisho akijifunga kibobwe [(Shadda mi’zarah) Nikinaya cha mtu kujitihidi katika ibada zaidi kuliko ilivo zowewa. Na kumesemwa ni kinaya cha mtu kujiepusha na mkewe, Almi’zar: ni kikoi nacho nikile kinchovaliwa sehemu chini ya muili.] na akiuisha usiku na akiwamsha

wakezake[(Ayyadha Ahlahu) akiwatanabahisha kwa ajili ya ibaada na akiwahimiza juu yake.]) [Imwpokewa na Bukhari.]

Mambo yanayochukizwa kuyafanya ndani ya saumu

1. Kupitisha mpaka katika kusukutuwa na kupandisha maji puani

Na hii ni kwa ajili ya kuhofia maji yasije yakaingia tumboni mwake, kwa kauli ya Mtume (saw): “Na fanyeni sana katika kupandisha maji puani isipokuwa wakati mtu amefunga saumu” [Imwpokewa na Abuu Daud.].

2. Kumpiga busu kwa matamano ya kimapenzi

Inachukizwa kwa aliyefunga saumu ikiwa anachelea nafsi yake kutokwa na manii au kulisimukwa kwa matamano ya kimapenzi. Na ni juu ya aliyefunga kujiepusha na kila ambalo kwamba litampelekea kulisimukwa na kuleta harakati za kuibuka matamano ya kimapenzi, na ikiwa anaamini nafsi yake kwamba haitompelekea katika hisia za matamano ya kimapenzi basi hakuna kosa kwake kum’busu mkewe au mke kumbusu mumewe; kutoka kwa A’isha anasema: “Alikuwa Mtume(saw) akipiga busu na kubashiriana (yaani akimshikashika mkewe), na alikuwa ni m’bora zaidi kuliko nyinyi katika kumiliki matamano ya kimapenzi [Irbihi: Haja yake.]” [Imwpokewa na Bukharin a Muslim.].

Na kwa ajili hii inachukizwa kubashiriana kimapenzi kwa kijana kinyume na mzee kwa kuwa kijana damu yake ni moto zaidi, kutoka kwa Abu Hureirah anasema: “Kwamba kuna mtu mmoja alimuuliza Mtume (saw) kuhusu kubashiriana mke na mume kwa aliyefunga, Mtume akampa ruhusa ya kufanya hivyo, na akaja mwengine akauliza (swali hilo hilo), Mtume akamkataza, kwani yule aliyempa ruhusa alikuwa ni mzee, na yule aliyemkataza alikuwa ni kijana” [Imwpokewa na Abuu Daud.].

Mambo yanayoharibu Saumu

1. Kula na kunywa kwa kukusudia ndani ya mchana wa Ramadhani

Kwa kauli ya Mwenyezi Mungu U: {Na kuleni na kunyweni mpaka ubainike kwenu weupe wa alfajiri katika weusi wa usiku. Kisha timizeni saumu mpaka usiku} (Al-Baqarah – Aya 187).

Kula kwasababu ya kazi

Yoyote anayefanya kazi mahali pa mapishi ya mikate hivi na mahali pa kazi ngumungumu sio ruhusa kwao kutofunga (yaani hawafai kula mchana wa Ramadhani); kwasababu wamelazimika kama watu wengine kufunga Ramadhani.

- Maelezo

- Atakaye kula au kunywa kwa kusahau basi saumu yake imeswihi (iko sawa haina tatizo lolote), na inamlazimu kujizuia na vitu vinavyoharibu saumu pindi anapokumbuka; kwa kauli ya Mtume (saw): “Aliyesahau hali ya kuwa amefunga akala na kunywa, basi akamilishe saumu yake, kwani Mwenyezi Mungu amemlisha na kumnywesha (mtu huyo)” [Imwpokewa na Muslim.].

- Kinaharibu saumu chochote kile kinachoingia tumboni kwa njia ya mdomoni au puani, na chochote kinachofahamika kuwa chakula au kinywaji, kama vile sindano za lishe/chakula. Ama sindano ambazo si za chakula, kama penicillin na mfano wake, hazifunguzi saumu, kwasababu sio chakula wala kinywaji, wala sio kwa maana ya chakula.

- Chochote kinachoingizwa mdomoni kwa ajili ya kutizama kitu na vipuliza hewa vya kutibu pumu na mfano kama huu, hakiharibu saumu.

- Wanja, na matone ya kitu majimaji kutonezwa kwenye jicho na sikio na mfano wa hivi viwili havivunji saumu, kwasababu hakuna dalili ya vitu hivi kuharibu saumu, na kwasababu jicho sio sehemu inayotegemewa kwa kuingilia chakula na kinywaji, na vile vile

matone ya kitu majimaji kwenye sikio na puani, lakini ubora kwa haya matone ni kujitenga nayo, kwa jinsi alivyokataza Mtume (saw) kuhusu kupita mpaka katika kupandisha maji puani kwa aliyefunga, **[Imwpokewa na Tirmidhi.]** na kwasababu ni sehemu inayopitisha chakula hadi tumboni.

- Anapotumia mtu kitu ambacho hakiliwi au kinadhuru, kama vile sigara basi atakuwa amefungua, kwasababu amekitumia kupitia sehemu inayotumika kwa chakula, nayo ni mdomo, kama nayo itakavyofahamika kuwa chakula ama kinywaji.

- Hakiharibu saumu kitu ambacho kwamba huwezi kukiepuka, kama vile vumbi la njiani, na mabaki ya chakula yaliosalia kati ya meno.

Dawa inayotumika kama chakula inaharibu saumu.

Sindano ya penicillin haiharibu saumu. (Hii ni sindano ya kukinga au kutibu madhara yanayosababishwa na bacteria).

Vipuliza hewa vya kutibu pumu haviharibu saumu.

Wanja haiharibu saumu.

Sigara zinaharibu saumu.

Mabaki ya chakula yaani katika meno hayaharibu saumu.

2. Kufanya Tendo la Ndoa

Kwa kauli ya Mwenyezi Mungu U { Mmehalalishiwa usiku wa saumu kuingiliana na wake zenu} (Al-Baqarah – Aya 187).

Na “Ar-Rafath” ni neno la kiarabu lililotumika katika Aya hii kumaanisha kuingiliana – yaani kufanya tendo la ndoa, basi yoyote atakaye ingiliana na mkewe au mumewe hali ya kuwa amefunga, saumu yake itakuwa imeharibika, na atalazimika ailipe siku hiyo, na pamoja na kuilipa ni juu yake kutoa kafara nzito, nayo ni kuacha huru mtumwa, akiwa hatopata mtumwa wa kumuacha huru, atalazimika kufunga miezi miwili mfululizo, na akiwa hawezi kufunga atalazimika kulisha masikini sitini, kama ilivyothibiti kutoka kwa Abu Hureiah t Anasema: “ Alikuja mtu mmoja kwa Mtume (saw) akasema nimeangamia. Mtume akamuuliza: Una nini? Akajibu: Nimemuingilia mkewangu ndani ya Ramadhani. Mtume akamuuliza: Waweza kuacha mtumwa huru?. Akajibu: Siwezi.. Mtume akamuuliza: je waweza kufunga miezi miwili mfululizo? Akasema: Siwezi. Mtume akamuuliza: Basi waweza kulisha masikini sitini?. Akasema: Siwezi. Mtume akamwambia: Kaa. Akakaa. Mtume (saw) akaleta chombo ambacho ndani yake mna tende. Akasema: Chukua (hiki chombo) wende ukatolee sadaka. Akasema yule mtu: Je kuna fakiri zaidi yetu? (yaani maskini kuliko familia yake). Mtume akacheka mpaka yakaonekana magego ya meno yake, akasema: Lisha familia yako (hizo tende)” [Imwpokewa na Bukharin a Muslim.].

Na inakuwa kafara inafuata mfumo huu, hivyo basi mtu asilishe maskini isipokuwa akiwa hawezi kufunga hiyo miezi miwili mfululizo, wala asifunge isipokuwa ikiwa hawezi kuacha huru mtumwa.

Na inamlazimu mwanamke kutoa kafara ikiwa ameridhiana na mumewe kufanya tendo la ndoa, na iwapo amelazimishwa na mumewe kuingiliana basi saumu yake imeharibika na itamlazimu mwanamke huyo kuilipa saumu hiyo peke yake bila ya kutoa kafara.

Na ni katika maana ya jimai (tendo la ndoa) kujitoa manii kwa kukusudia, Mtu akitokwa na manii kwa kubusiana, au kwa kugusa au kwa kutumia mkono, basi saumu yake itaharibika, kwa sababu hiyo ni katika shahawa inao haribu saumu, na itakuwa ni juu yake kuilipa saumu yake wala hatolazimika kutoa kafara, kwa sababu kafara imekuja kwa tendo la ndoa peke yake.

Mtu akibusu au akigusa au akifikiria akatokwa na madhii saumu yake ni swahihi. kwa kutokuwa na dadili yakuharibu saumu kwa kutokwa na madhi

Mtu anapo lala akaota, au akatokwa na manii bila ya shahawa kama kuwa mgonjwa, saumu yake ni swahihi kwa sababu hayakutoka kwa hiyari yake.

Mtu anapo amka na janaba la tendo la ndoa kabla ya alfajiri au akaota, saumu yake ni swahihi na ni juu yake kuoga ili apate kuswali alfajiri na jamaa, imethubutu kutoka kwa bibi A'isha t

Kwamba Mtume ﷺ **Alikuwa akiingiliwa na Alfajiri na yeye akiwa na janaba la mkewe, kisha akioga na akifunga**

3. kujitapisha kwa kusudi

Nao ni mtu kutoa kilichoko tumboni kutokana na chakula au kinywaji kwa njia ya mdomo kwa kusudi, ama akishindwa na akatoka bila ya khiyari yake haiathiri saumu yake kwa neno lake Mtume (saw) (**Mwenye kushindwa na matapishi basi hana haja ya kukidhi na mwenye kujitapisha kwa kusudi basi alipe**)

4. Damu ya Heidhi na Nifasi

Wakati wowote mwanamke atakapo ona damu ya hedhi au nifasi japo kuwa ni wakati wa jioni kabla ya kutwa jua kwa mda mchache saumu yake itaharibika na atawajibika kuilipa

Faida

- Kauli yenye nguvu ni kuwa kuumika hakuvundi saumu kwa sababu Mtume (saw) Aliumika na hali yakuwa amefunga, Amepokewa kutoka kwa said Al'khudriy t akisema (Aliruhusu Mtume wa Mwenyezi Mungu ﷺ Kubusu kwa aliyefunga na

kuumika, lakini inachukizwa kuumika kwa ajili ya kudhofika, Aliulizwa Anas bin Maalik t Mulikuwa mukichukiza kuumika kwa alie funga? Akasema la ila kwa ajili ya kudhofika.

- Haidhuru mtu kutokwa na damu katika jaraha, au kung'oa jino au kutokwa na damu za puwa, au kutoa damu kwa ajili ya kujipma, au kujitolea, yote haya hayaharibu swaumu.

Nyudhuru/Ruhusa za mtu kula ndani ya mwezi wa Ramadhani

Ruhusa za mtu kula ndani ya mwezi wa Ramadhani

1. Ugonjwa

Yaruhusiwa kwa mgonjwa kula ndani ya mwezi wa Ramadhani; kwa kauli ya Mwenyezi Mungu Mtukufu: { Na atakaye kuwa mgonjwa katika nyinyi au katika safari (akafungua baadhi ya siku), basi (atimize) hisabu katika siku nyingine} (Al-Baqarah – Aya 184).

Na ugonjwa amabao waruhusiwa mtu kufungua ni ugonjwa unaosababisha dhiki kwa mgonjwa akifunga, au unaleta madhara kwa mgonjwa iwapo atafunga.

- Kula kwa mgonjwa

Atakapokula mgonjwa (ndani ya Ramadhani) - na ugonjwa wenyewe ni wenye kutarajiwa kupona – inamlazimu kulipa siku alizokula pindi atakapopona; kwa kauli ya Mwenyezi Mungu U:

{....basi atimize hisabu katika siku nyingine} (Al-Baqarah –Aya 184).

Na ikiwa ugonjwa ni usiotarajiwa kupona – kama vile ugonjwa wa kudumu au ni mtu mzee sana asiyeweza kufunga kabisa, itabidi mtu kama huyu alishe kila siku maskini mmoja nusu kibaba cha mchele au mfano wake katika chakula kinachotumika eneo lake.

2. Safari

Inaruhusiwa kwa msafiri kula ndani ya Mwezi wa Ramadhani, na inamlazimu kuilipa saumu hiyo baadaye, kwa kauli ya Mwenyezi Mungu Mtukufu: {Na atakayekuwa mgonjwa katika nyinyi au katika safari (akafungua baadhi ya siku), basi atimize hisabu katika siku nyingine} (Al-Baqarah –Aya 184).

Na safari inyoruhusiwa mtu kula ni ile ambayo kwamba mtu anaruhusiwa kufupisha swala, na ni ile safari ambayo ki-ada ya kwao inatambulika kuwa safari, kwa sharti iwe safari yenyewe inaruhusika kisheria, ikiwa ni safari ya maasi (iliyo kinyume na sheria), au safari ya malengo ya ujanja wa kutaka kufungua basi hairuhusiwi katika safari hiyo kufungua.

Na iwapo msafiri atafunga basi saumu yake inakubalika na atalipwa ujira, kwa hadithi ya Anas ibn Malik asema: “Tulikuwa tukisafiri pamoja na Mtume (saw) wala hakumkosoaliyefunga kwa aliyefunga, wala ambaye hakufunga kwa aliyefunga” [Imepokewa na Bukhari].

Lakini kwa sharti ya kwamba saumu hii isimpe shida katika safari yake, ikiwa itampa shida, au itamletea madhara, basi kula kwa msafiri kama huyu ni bora zaidi, kwasababu Mtume (saw) alimuona katika safari mtu aliyefunga amekuwa tabaani sana kwa joto jinsi lilivyokuwa kali, na watu wamemzunguka, akasema Mtume (saw): “ Si katika wema kufunga safarini “ [Imepokewa na Bukhari].

3. Mimba na kunyonyesha

Mjamzito au mwenye kunyonyesha akiwa atakhofia nafsi yake kudhurika kwa kufunga basi anaruhusiwa kula, na atailipa saumu

hiyo kama vile mgonjwa; kwa kauli ya Mtume (saw): “Hakika ya Mwenyezi Mungu amemuondoshea msafiri kufunga, na akamshurutisha kuswali, na akamuondoshea (akampa ruhusa ya kula) mjamzito na mwenye kunyonyesha saumu) [Imepokewa na Tirmidhi.]

Na iwapo atakhofia juu ya mtoto wake peke yake bila ya kukhofia nafsi yake anaweza kula, na akailipa baadaye, na anatakiwa alishe kila siku (atakayokula) maskini mmoja; kwa kauli ya Ibn Abbas: t (Na mwenye kunyonyesha na mjamzito watakapokhofia juu ya watoto wao wanaweza kula, na walishe maskini mmoja) [Imepokewa na Abuu Daud.]

4. Damu ya Heidhi na Nifasi

Mwanamke mwenye hedhi au nifasi ndani ya Ramadhani analazimika kula, na ni haramu kwake kufunga, na lau atafunga saumu yake haikubaliwi, na itamlazimu kuilipa tena saumu hiyo, kama ilivyothibiti kutoka kwa A'isha alipoulizwa kulipa kwa mwenye hedhi saumu bila ya kulipa swala – akasema: (Ilikuwa tukitokwa na damu ya hedhi, na tulikuwa tukiamrishwa kulipa saumu, wala hatukuamrishwa kulipa swala)

[Imwepokewa na Bukharin a Muslim.]

Kulipa swaumu

- Muislamu akila siku moja katika Mwezi wa Ramadhani bila ya dharura ni lazima atubie kwa Mwenyezi Mungu na aombe msamaha, kwa sababu kula bila ya sababu ni katika Madhambi makubwa, na ni lazima kulipa masiku aliyokula baada ya Ramadhani kwa haraka, na hii na kwa kauli ya wanachuoni, kwa sababu alikuwa haruhusiwi kula, na asili ni kutekeleza kwa wakati wake.

- Mtu anapokula kwa dharura kama vile mwanamke akiwa katika hedhi, au nifasi, au kwa ajili ya ugonjwa au safari au dharura nyingine aliyo ruhusiwa na sharia basi nilazima kulipa masiku aliyo kula baada ya Ramadhani, ila akishindwa kufunga, na silazima kulipa kwa haraka bali anaruhusiwa kuchelewesha kwa

sharti asiingiliwe na Ramadhani nyingine, kwa hadithi iliyopokelewa na bibi Aisha t Amesema (Nilikuwa na daiwa saumu ya ramadhani na nisiweze kuilipa ila mwezi wa shabani kwa kumshughulikia **Mtume wa Mwenyezi Mungu(saw)** [Imwpokewa na Bukharin a Muslim.] Lakini inapendekezwa kufanya haraka kukidhi saumu kwa sababu ni kujitoa kwenye dhima, na ni uzuri kwa mtu asije likamtokezea jambo asiweze kufunga baadae kama ugonjwa na mfano wake.

- Na mtu akichelewa kukidhi saumu kwa dharura mpaka akaingiliwa na ramadhani nyingine basi atalazimika kufunga baada ya Ramadhani ya pili.na hana kafara.

- Na akichelewesha kukidhi bila ya dharura yoyote ile mpaka akaingiliwa na Ramadhani ya pili, basi ni juu yake kwa kauli ya jamhuri ya wanafiqihi, alipe saumu pamoja na kulisha masikini kila siku aliyo kula nusu ya pishi ya chakula cha watu wa mjini.

- Haisharutishwi katika kulipa saumu kufuatanisha, bali inasihi kufuatanisha na kufunga siku mbali mbali kwa neno lake Mwenyezi Mungu **“Na atakayekuwa mgonjwa katika nyinyi au katika safari (akafungua baadhi ya siku), basi atimize hisabu katika siku nyingine” (Al-Baqarah –Aya 184).**

- Na mwenyezi Mungu hakushurutisha kufuatanisha, na kama ingekuwa ni lazima Mwenyezi mungu angelibainisha.

- Na mtu akiwa anadaiwa na saumu ya Ramadhani, mwanzo atalipa deni la saumu kabla ya kufunga saumu ya sunna kwa sababu Faradhi ndio Asili na ndio inayo tangulizwa, lakini lau atafunga sunna kabla ya kukidhi inafaa, hasa ikiwa saumu yenyewe ina fadhila na asipo funga atakosa fadhila hizo kama siku kumi za fungo nne na saumu ya siku ya arafa na siku sita za mwezi wa mfungo mosi (shawwal) kwa sababu wakati wa kulipa ni mrefu, ingawa Ubora ni alipe kwanza.

- Mwenye kuacha kulipa saumu mpaka akafa, ikiwa alikwa na dharura kwa kutolipa kwake basi hana lolote, kwa sababu hakukusudia, ama kama alikuwa hana dharura yoyote, basi atalishwa masikini kwa ajili yake, ikiwa ni saumu ya Ramadhani,

ama ikiwa anadaiwa saumu ya Nadhiri atamfungia yeye walii wake, na baadhi ya wanachuoni wamesema Mtu anapokufa na akawa na deni la saumu basi atamfungia yeye walii wake sawa iwe ni deni la Ramadhani au Nadhiri kwa hadithi ya bibi Aisha t kwamba Mtume wa Mwenyezi Mungu (saw) Amesema (Mwenye kufariki na Akawa anadaiwa Saumu basi atamfungia yeye walii wake) [Imwpokewa na Bukharin a Muslim.]

- Na kwa hadithi ya Ibnu Abbas t Asema alikuja mtu kwa Mtume (saw) akasema ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu mama yangu amefariki na anadaiwa saumu ni mlipie? Akasema (Ndio: deni la Mwenyezi Mungu lina haki zaidi kulipwa) [Imwpokewa na Bukharin a Muslim.]

swaumu za Sunna

Maana ya saumu za swaumu

swaumu za Sunna

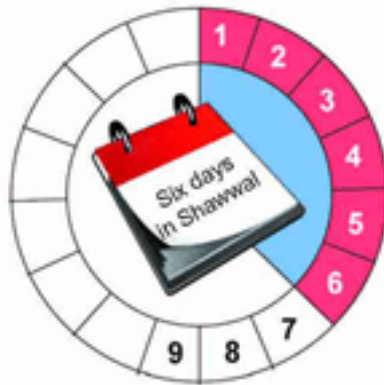
Saumu yoyote amabayo sio ya lazima na mtu anaifunga ili kujikurubisha kwa Mwenyezi Mungu mungu

Na saumu ya sunna ina fadhila kubwa na malipo makubwa. Katika Hadithi Al-Qudsy kutoka kwa Abu Hureirah t Anasema: Amesema Mtume (saw): “Kila kitendo chema cha mwanadamu malipo yake huongezwa, jema moja hulipwa kwa kumi mfano wake mpaka kufikia mara sabini. Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: Isipokuwa saumu, kwani hiyo ni yangu mimi, na mimi ndiye mwenye kuilipa” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Siku ambazo kwamba ni sunna kufunga.

1. Siku sita katika mwezi wa Shawwaal (Mfungo mosi)

Kwa kauli ya Mtume (saw): (Atakayefunga Ramadhani, kisha akafuatiliza kwa kufunga siku sita za Shawwaal, itakuwa ni kama aliyefunga mwaka mzima) [Imepokewa na Muslim.].

Sawasawa awe amezifunga siku sita hizi kwa pamoja kufuatana au siku mbalimbali zisizofuatana.

2. Kufunga Siku Tisa za Mwanzo wa Mwezi wa Dhulhijjah. (Mfungo tatu)

Kwa kauli ya Mtume (saw): (Hakuna masiku ambayo matendo mema ni bora zaidi mbele ya Mwenyezi Mungu kuliko masiku haya – yaani masiku kumi ya Dhulhijjah – wakasema (maswahaba): hata jihadi kwa njia ya Mwenyezi Mungu? Akema (Mtume): “Hata jihadi kwa njia ya Mwenyezi Mungu, isipokuwa mtu aliyetoka (kwenda jihadi) yeye mwenyewe na mali yake, wala asirudi na chochote (yaani akafa vitani)” [Imepokewa na Bukhari.].

Na masiku haya yakatiliwa nguvu zaidi na siku ya A’rafa kando na hajj – nayo ni siku ya tisa ya mwezi wa Dhulhijjah; kwa kauli ya Mtume (saw): (Kufunga siku ya A’rafa nataraji kwa Mwenyezi Mungu kusamehewa mtu madhambi ya mwaka kabla yake, na mwaka uliyo baada yake) [Imepokewa na Muslim.].

3. Kufunga siku ya A'shuura na siku iliyo kabla yake.

A'shuura

Ni siku ya kumi katika mwezi wa Muharam (Mfungo nne).

Kwa kauli ya Mtume (saw): (Na kufunga siku ya A'shuura nataraji kwa Mwenyezi Mungu kusamehewa kwa mtu madhambi ya mwaka uliyo kabla yake) [Imepokewa na Muslim.].

Na sababu ya kufunga siku hii ni kama ilivyothibiti kutoka kwa Abdillahi ibn Abbas anasema: (Aliingia Madina Mtume (saw) akawaona Mayahudi wamefunga siku ya A'shuura, akasema Mtume: Ni nini hiki (mnachofanya)? Wakasema: Hii ni siku njema, siku hii ndiyo siku Mwenyezi Mungu aliyowaokoa wana israili kutokamana na maadui zao, basi akaifunga siku hii Nabii Musa. Akasema Mtume: Basi mimi nina haki zaidi kwa Musa kuliko nyinyi, akaifunga Mtume siku hiyo na akaamrisha watu kuifunga) [Imepokewa na Bukhari.].

Na inapendekezwa vile vile kufunga siku ya tisa, kwa ilivyo pokelewa kutoka kwa Mtume (saw) Alisema (Lau nitaishi mpaka Mwaka ujao nitafunga siku ya tisa) [Imepokewa na Muslim.].

4. Kufunga Masiku meupe ya kila mwezi

Masiku meupe

Nayo ni tarehe kumi na tatu, na kumi na nne, na kumi na tano ya kila mwezi katika miezi ya kiislamu, na yameitwa meupe; kwasababu usiku wa masiku haya hunga'ra kwa mwangaza wa mwezi.

Kama ilivyothibiti kutoka kwa AbdulMalik ibn Minhal kutoka kwa babake: Kwamba (babake) alikuwa pamoja na Mtume (saw) akasema (kumwambia mwanaye – AbdulMalik): Alikuwa Mtume (saw) akiwaamrisha kufunga masiku meupe, na akisema: (Masiku) haya ni saumu za mwaka) [Imepokewa na Ibnu Hibbaan.]

5. kufunga siku mbili – jumatatu na alhamisi katika kila wiki.

Kama ilivyopokewa kutoka kwa Abu Hureira t kwamba Mtume ﷺ amesema: “Hupandishwa matendo (juu kwenda mbinguni) kila jumatatu na alhamisi, basi napenda matendo yangu yapandishwe hali ya kuwa nimefunga” [Imepokewa na Tirmidhi.].

6. Kufunga siku Moja na kula siku Nyingine

Bora katika fungu za sunnah ni saumu ya Nabii Daud juu yake iwe amani – Alikuwa akifunga siku moja na kuacha siku moja; kutoka kwa Abdillahi ibn A'mru t Anasema: Amesema Mtume (saw): (Hakika saumu ya kupendeza sana mbele ya Mwenyezi Mungu ni saumu ya Daud, na alikuwa akifunga siku moja na kula siku moja) [Imepokewa na Nasaai.].

7. Kufunga Mwezi wa Muharam.

Kutoka kwa Abu Hureira t Anasema: Amesema Mtume (saw): (Saumu ilio bora baada ya Ramadhani ni saumu ya mwezi wa Muharam) [Imepokewa na Muslim.].

8. Kufunga Mwezi wa Shabani

Kutoka kwa Usama ibn Zaid t Asema: Nilisema: (Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu, sijapata kukuona ukifunga mwezi wowote mfano wa unavyofunga Shabani. Akasema: Kwa sababu huo ndio mwezi ambao watu wanaghafilika kati ya Rajabu na Ramadhani, na ndio mwezi ambao matendo hupandishwa juu kwa Mola wa walimwengu, basi napenda matendo yangu yapandishwe hali ya kuwa nimefunga) [Imepokewa na Nasaai.].

Ama Katazo lililo kuja katika hadithi ya Mtume (saw) Inayo sema (Ifikapo nusu mwezi wa shabani Musifunge) [Imepokewa na Ibnu Khuzeymah.]

inachukuliwa ni kwa Yule anae khusisha nusu ya mwisho wa shabani kwa kufunga, au kutounganisha shabani na Ramadhani, ama Yule alifunga mwanzo wa shabani, wala asikhusishe mwisho wa shabani wala asiunganisha na ramadhani hapana ubaya kwa mtu huyu kufunga.

Masiku yanayo haramishwa kufunga na yanayo chukiza

Kwanza: Masiku yanayo haramishwa

1. Ni haramu kufunga siku za idd Mbili Amepokeya Abuu Hurayra t Kwamba Mtume (saw) (Amekataza kufunga siku mbili: Siku ya Adh'ha na Siku ya Fitr) [Imepokewa na Muslim.]

2. Ni haramu kufunga siku za Tashriiq, nazo nisiku tatu baada ya iddul' Adh'ha, Amesema Mtume (saw) (siku za tashriiq ni siku za kula na kunywa) [Imepokewa na Muslim.]

Lakini inafaa kwa mahujaji kufunga ikiwa hija yake ilikuwa ni kwania ya Tamattu na Qiran na asipate mnyama wa kuchinja kwa neno lake Mwenyezi Mungu (Basi mwenye kujistarehesha kwa kufanya umra kisha ndio akahiji, basi achinje mnyama aliye mwepesi kumpata. na asiye pata afunge siku tatu katika hija na siku saba mtakapo rudi) [Al-baqara: 196]

3. Niharamu kufunga Siku ya shaka, nayo nisiku ya thalathini ya mwezi wa Shabani, ikiwa usikuwake ni usiku wa mawingu au vumbi lakutowezekana kuonekana Mwezi, Kwa neno lake Ammaar t (Mwenye kufunga siku ya Shaka hakika amemuasi babake Qaasim (saw) [Imepokewa na Tirmidhi na akasema ni hadithi nzuri swahihi.]

Pili: Masiku Ambayo ni makruhu kufunga

1. Ni makuruhu kupwekesha mwezi wa Rajabu kwa kufunga, kwa sababu alama za watu wa jahiliya ni kutukuza mwezi wa Rajab, na katika kuhusisha kuufunga ni katika kuhuisha alama zao

2. Ni makuruhu kufunga siku ya ijumaa kwa kukatazwa kufanya hivyo, Amepokeya Abuu Hureyra t Amesema: Amesema Mtume (saw) (**Asifunge mmoja wenu siku ya ijumaa ila afunge siku kabla yake au siku baada yake**) [**Imepokewa na Muslim.**]

Isipokuwa ikisadifu ada ya mtu basi atafunga wala si makuruhu kwake kufunga.

3. Ni Makuruhu kuunganisha Saumu, nao ni mtu kufunga siku mbili mfululizo bila ya kufunguwa, kwa sababu Mtume alikataza kuunganisha Saumu, Amepokeya Abdullah bin Umar t Amesema Amekataza Mtume (saw) Kuunganisha wakasema kumuuliza wewe waunganisha akasema (**mimi si kama nyinyi mimi nalishwa na kunyeshwa**) [**Imepokewa na Bukhari na Muslim.**]
Saumu kwa mtizamo wa ki-afya

Hakika ya saumu inasaidia katika kutibu magonjwa ya ngozi, na sababu ya hili ni kwamba saumu inapunguza kiwango cha maji ndani ya damu na kusababisha damu kupungua kiwango chake katika ngozi, ambapo jambo hili linapelekea kuongezeka kwa kinga za ngozi na kuweza kupambana dhidi ya viini hatari na magonjwa ya tumboni yanayosababishwa na bacteria.

Maelezo

1. Muislamu nilazima kujilazimisha katika Ibaada zake na sharia ya Mwenyezi Mungu, asifunge siku zilizo katazwa na sharia kufunga, au kujikhusishia masiku kufunga ambao sharia haikuhusisha kama kufunga siku ya ishirini na saba mwezi wa Rajab au kufunga Nusu Shabani, kwa kauli yake Mtume(saw) (**Mwenye kuzusha katika dini yetu hii jambo ambalo halimo ataregeshewa mwenyewe**) [**Imepokewa na Muslim.**]

2. Muislamu ni lazima awe Mbali na kutukuza Alama za Makafiri, asihishimu Masiku wanayoyatukuza kwa kufunga au kwa Sampuli ya Ibaada aina yoyote ile.

(Usiku wa cheo)Lailatu Al-qadr

Kwanini ukaitwa usiku wa cheo (usiku waheshima)?

1. Kumesemwa: Ni kwasababu ya kuutukuza, kama ilivyo kaulu ya Mwenyezi Mungu Mtukufu: {Na (Mayahudi) hawakumhishimu Mwenyezi Mungu kama inavyotakiwa kumhishimu} (Al-An-a'm – Aya 91).

Na maana yake: Ni kwamba huu usiku ni wenye hishima; kwa kuteremshwa Qur'ani ndani yake na kupatika na kushuka malaika, na ni usiku wa baraka na rehema na msamaha kutoka kwa Mwenyezi Mungu.

2. Inasemekana: Al-qadr kwa maana ya kubanika kwa kuwa ndogo sana, kama kauli ya Mwenyezi Mungu Mtukufu: { na yule ambaye amepungukiwa riziki yake (riziki yake imebanika kwa kuwa ndogo sana), atoe katika kile alichopewa na Mwenyezi Mungu} (At-twalaq – Aya 7).

Na maana ya kubanika kwa kuwa ndogo sana: Ni kule kufichika katika elimu za watu kutambua hasa usiku huo ni usiku wa tarehe ngapi.

3. Na inasemekana: Al-qadr kumaanisha makadirio, kwa maana: katika usiku huu ndiyo kunakadiriwa hukumu za mwaka ulioko; kwa kauli ya Mwenyezi Mungu U: { **Katika (usiku) huu hubainishwa kila jambo la hikima** } (Ad-Dukhan – Aya 4).

Fadhla za Lailatul.Qadr na Hadhi yake

1. Katika usiku huu ndio Qur’ani iliteremshwa.

Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: {**Hakika Tumeiteremsha (Qur’ani) katika Laylatu-Qadr (usiku wenye hishima kubwa)**} (Al-qadr –Aya 1).

2. Usiku huu ni bora kuliko miezi elfu moja.

Mwenyezi Mungu U Amesema kuhusu usiku huu: {**Huo usiku wa hishima ni bora kuliko miezi elfu** } (Al-qadr –Aya 3).

Yaani matendo ndani ya usiku huu ni bora kuliko matendo ya miezi elfu ambayo hayako katika usiku huu wa hishima.

3. Huteremka Malaika na Jibril katika Usiku huo.

Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: {**Huteremka Malaika na roho katika usiku huo** } [Al-qadr –Aya 4]. Na makusudio ya roho: Ni Jibril.

Kutoka kwa Abu Hureira t Anasema: Amesema Mtume (saw): (**Lailatu Al-qadr ni tarehe ishirini na saba au ishirini na tisa, hakika Malaika usiku huo ni wengi sana katika ardhi kuliko idadi ya changarawe za mawe**) [Fat-hul-Baary (4/255).].

4. Ni usiku wa amani.

Anasema Mwenyezi Mungu U: { **Ni amani (usiku) huo mpaka mapambazuko ya alfajiri** } (Al-qadr – Aya 5).

Yaani usiku wote huo ni kheri tupu, hakuna shari kutoka mwanzo wake hadi kupambazuka kwa alfajiri.

5. Ni usiku wenye baraka.

Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: {**Kwa yakini tumeteremsha (Qur’ani) katika usiku uliobarikiwa – bila shaka Sisi ni waonyaji**} (Ad-Dukhan – Aya 3).

Ibn Abbas t Asema: ”Yaani: Usiku wa Lailatu Al-qadr”.

6- Ndani ya usiku huu ndiyo yanakadiriwa makadirio ya mwaka mzima.

Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: {Katika (usiku) huu hubainishwa kila jambo la hikima} (Ad-Dukhan – Aya 4).

7. Atakayesimama kufanya ibada katika usiku huu hali ya kuamini na kutarajia malipo atasamehewa madhambi

Amesema Mtume (saw): (Atakayesimama (kufanya ibada) usiku wa Lailatu Al-qadr kwa imani na kutarajia malipo, basi atasamehewa yote yaliyotangulia katika madhambi yake)

[Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Ni Usiku upi wa Laylatul Qadr ?

Mwenyezi Mungu U hakuuweka wazi usiku huu ili watu wapate kujitahidi katika kumi la mwisho wa mwezi wa Ramadhani na haswaa katika siku zisizogawanyika kwa mbili (katika kumi hili) nazo ni usiku wa tarehe 21, 23, 25, 27, na 29; kwa kauli ya Mtume (saw): “Kuweni na hamu (kujitahidi ili kuipata)) usiku wa Lailatu Al-qadr katika siku zisizogawanyika kwa mbili ndani ya kumi la mwisho wa mwezi wa Ramadhani” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Mambo yanayo pendekezwa kufanywa ndani ya Laylatul.Qadr

1. Kufanya itikafu

Nayo ni katika kumi lote wala sio usiku wa Lailatu Al-qadr peke yake, kutoka wa A’isha t anasema: “Alikuwa Mtume (saw) akifanya itikafu katika kumi la mwisho wa mwezi wa Ramadhani” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

2. Kusimama usiku wake hali yakuamini na kutaraji malipo

Amesema Mtume (saw): (Atakayesimama usiku wa Lailatu Al-qadr hali ya kuwa na imani na kuridhia, husamehewa yote

yaliyotangulia katika madhambi yake) [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

3- Kuomba Dua:

Kutoka kwa A'isha Allah awe naye radhi Anasema: (Nilisema: Ewe Mtume wa Allah, ikiniafikia Lailatu Al-qadr niombe kitu gani? Akasema: Sema: Ewe Mola! Hakika yako wewe ni mwenye kusamehe (madhambi) tena Mkarimu wapenda sana kusamehe, basi nisamehe (makosa yangu)”

[Imepokewa na Tirmidhi.].

4. Kuwaamsha watu wa nymbani kwa ajiliya ibaada

Amepokeya bibi A'isha t Amesema: (Alikuwa Mtume (saw) likiingia kumi la mwisho akijifunga kibwebwe na akikesha usiku wake na akiamsha wake zake) [Imepokewa na Bukhari.]

Alama za Laylatul.Qadr

1. Ni usiku ambao hauna joto wala baridi kali.

Kutoka kwa Jaabir ibn Abdillahi t Anasema: Amesema Mtume (saw): (Nilikuwa nimeoneshwa Lailatu Al-qadr, kisha nikasahaulishwa, nayo iko katika nyakati za usiku wa kumi la mwisho, nao ni usiku wenye bashasha [Twalqat: ikiwa hakuna joto wala baridi ya kuudhi] unang'ara [Baljah: yenyekung'ara] usio na joto wala baridi) [Imepokewa na Ibnu Khuzeymah].

2. Jua linatokeza Asubuhi yake jeupe halina Miale.

Anasema Ubeyi ibn Ka'ab t alipoulizwa kuhusu dalili za Lailatu Al-qadr: “Kwa dalili aliyotueleza Mtume (saw) ni kwamba jua linachomoza siku hiyo halina miale”. [Imepokewa na Tirmidhi] Na katika upokezi wa Muslim: “ Jeupe halina miale”.

Maelezo

1. Ni juu ya kila muislamu kuzidisha kufanaya ibada katika siku kumi za mwisho za mwezi wa ramadhani kwa sampuli ya ibada mbali mbali kwa sababu ni masiku bora ya mwaka.
2. Ni juu ya Muislamu asipoteze wakati wake katika masiku matukufu na msimu wa kheri kwa kufanya upuzi na mchezo na kuzurura masokoni, na kutembea sehemu zisizo kuwa nahaja.

Itikafu(kukaa ndani ya msikiti)

Maana ya Itikafu

Itikafu ki-lugha.

Ni kujilazimisha na jambo fulani, na kujifunga nafsi yako juu ya kulifanya jambo hilo.

Itikafu ki-sheria.

Ni kujilazimisha kukaa ndani ya msikiti kwa ajili ya kumuabudu Mwenyezi Mungu.

Usharia wa Itikafu

Kufanya itikafu ni katika matendo yaliyo bora sana, na twa'a tukufu. Kutoka kwa A'isha Mungu awe naye radhi anasema:

“Alikuwa Mtume (saw) akifanya itikafu (maisha yake) katika kumi la mwisho wa mwezi wa Ramadhani mpaka Mungu alipomkabidhi roho yake (Mtume alipokufa)” [Imepokewa na Bukhari.]

Na inaruhusiwa ki-sheria kwetu sisi na kwa waliokuja kabla yetu kufanya itikafu, Anasema Mwenyezi Mungu Mtukufu: (**Na**

tulimusia Ibrahimu na Ismaili Itakaseni nyumba yangu kwa ajili ya wale wanaoizunguka kwa ajili ya kutufu na wanaokaa hapo na (kwa ajili ya) wanaorukuu na kusujudu hapo pia”)

(Al-Baqarah –Aya 125).

Hukumu ya Kukaa Itikafu

Kufanya itikafu ni sunna wakati wowote ule, na ubora wake zaidi kuifanya ni katika kumi la mwisho wa mwezi wa Ramadhani; kwasababu Mtume ﷺ alidumu katika kufanya itikafu kwenye kumi la mwisho wa mwezi wa Ramadhani [Zaadul-Ma’ad].

Masharti ya Kukaa Itikafu

1. Kutia niya.

Mwenye kufanya itikafu anatia niya ya kujilazimisha kukaa ndani ya msikiti kwa lengo la kujikurubisha kwa Mwenyezi Mungu na kumuabudu; kwa kauli ya Mtume (saw): (Hakika kila Amali ni kwa niya ya mtu) [Imepokewa na Bukhari na Muslim].

2. Msikiti atakaofanyia Itikafu uwe ni msikiti wa kuswali swala ya jumaa.

Haifai kufanya Itikafu isipokuwa Msikitini kwa neno lake Mwenyezi Mungu (Hali yakuwa mumekaa itikafu msikitini) [Al-baqara: 187]

Na kwa kitendo chake Mtume (saw) kwani hakufanya Itikafu isipokuwa Msikitini.

Na kufanya itikafu msikiti usio swaliwa Jamaa itampelekea Mwenye kufanya Itikafu kutoka mara kwa mara kuenda kuswali jamaa kwa sababu Swala ya jamaa kwake ni wajibu, na kule kutoka mara kwa mara hukosekana maana ya Itikafu, ama mwanamke husihi Itikafu yake msikiti wowote sawa uwe msikiti waswaliwa jamaa au hauswaliwi, na hii ni ikipelekea kutopatikana fitna katika kukaa kwake itikafu, ama ikipatikana fitna haifai na atakatazwa.

Na ubora uwe msikiti unaswaliwa swala ya ijumaa lakini hilo si katika masharti ya itikafu

3. Kuwa twahara kutokamana na hadathi kubwa.

Haifai kwa mwenye janaba kufanya Itikafu, wala mwenye damu ya heidhi, wala mwenye damu ya nifasi, kwa kule kukosekana kwao ruhusa ya kukaa ndani ya msikiti.

Kufunga sio Sharti ya Kukaa Itikafu.

Haizingatiwi kufunga kama ni sharti ya kukaa Itikafu.

Kwasababu imepokewa kutoka kwa Ibn Umar kwamba Umar alimuuliza Mtume (saw) akisema: Niliweka nadhiri wakati wa Jahiliya (kabla ya kuwa Muislamu) kwamba nifanye Itikafu usiku mmoja ndani ya Masjid haram. Mtume (saw) akasema: (Basi itekeleze nadhiri yako [Imepokewa na Bukhari.]

Lau ingekuwa kufunga ni sharti ya kufanya Itikafu basi isingekubalika Itikafu ya Umar kufanya usiku. kwasababu usiku watu hawafungi. Na imethibiti vile vile kwamba Mtume (saw) alifanya Itikafu katika kumi la kwanza la mwezi wa Shawwal [Imepokewa na Muslim.], na katika kumi hili kuna masiku ya Idi ambayo mtu hafai kufunga, kama vile vile (saumu na Itikafu) ni ibada mbili ambazo hazikuambatana pamoja, kwa hivyo sio lazima kufanya nyingine kwa kupatikana mojawapo.

Wakati wa kukaa Itikafu

Yaruhusiwa kufanya Itikafu siku yoyote ile, na wakati wowote ule, isipokuwa ubora wake ni isipunguwe Itikafu mchana mzima au usiku mzima; kwasababu haijapokewa kutoka kwa Mtume (saw) wala kutoka kwa yoyote katika maswahaba zake ambaye alifanya chini ya hapo.

Kukaa Itikafu katika kumi la Mwisho la Mwezi wa Ramadhani

- Nao ndio wakati bora zaidi wa mtu kufanya Itikafu, kama ilivyithibiti kutoka kwa A'isha t kwamba Mtume (saw) alikuwa akifanya Itikafu kwenye kumi la mwisho la mwezi wa Ramadhani mpaka alipokufa [Imepokewa na Bukhari].
- Na yoyote atakayenuia kufanya Itikafu katika kumi la mwisho la mwezi wa Ramadhani ataswali alafajiri ya kuamkia tarehe ishirini na moja katika msikiti atakaofanya Itikafu, kisha ndio aanze Itikafu yake. Imepokewa kutoka kwa A'isha Mungu awe naye radhi akisema: (Alikuwa Mtume (saw) akifanya Itikafu kila mwezi wa Ramadhani, na pindi anaposwali swala ya asubuhi alikuwa akienda mahali pake ambapo atafanyia Itikafu yake) [Imepokewa na Bukhari.].
- Na inamalizika Itikafu kwa kuzama kwa jua siku ya mwisho ya mwezi wa Ramadhani, na ubora ni kuondoka kutoka kwenye Itikafu mapema sana asubuhi ya siku ya Idd, na ndivyo ilivyothibiti kwa wengi watu wema waliotangulia.

Hikima ya kufanya Itikafu.

Hikima iliyoko katika Itikafu ni kujikatisha na mambo ya kidunia na kutojishughulisha nayo na watu wake, na kujitengea mda maalumu kwa ajili ya ibada, basi inamlazimu mwenye kufanya Itikafu kuutengea moyo mambo haya.

Mambo yanao ruhusiwa kufanywa ndani ya Itikafu

1. Kutoka msikitini pasipo na budi kufanya hivyo, kama kutoka kwa ajili ya kula na kunywa, ikiwa hana mtu wa kumletea chakula, na kutoka ili kukidhi haja zake (kwenda choo), kama ilivyothibiti kutoka kwa A'isha akisema: (Alikuwa Mtume (saw) pindi anapofanya Itikafu akiinamisha kichwa chake kuja kwangu nikimchana nywele, na alikuwa hatoki nje isipokuwa kwa haja ya kibinadamu) [Imepokewa na Muslim.].

2. Kutengeza nywele zake vizuri na kuzichana; kama ilivyopokewa kwa Hadithi iliyopita.
3. Kuzungumza na watu maneno yenye faida, na kuwajulia hali zao, lakini hairuhusiwi kuzidisha katika kujuliana hali, kwasababu ni kinyume cha makusudio ya Itikafu.
4. Watu wake na jamaa zake kumzuru, na kutoka mahali pake pa Itikafu ili kuwaaga jamaa zake. Imepokewa kutoka kwa Swafiya Binti Huyay – Mungu awe naye radhi anasema: “**Alikuwa Mtume (saw) yuko kwenye Itikafu nikaenda kumtembelea siku moja nikamuinamia (kuongea naye) kisha nikasimama ili niende zangu, akasimama pamoja nami ili kunisindikiza**” [Imepokewa na Bukhari na Muslim.].

Mambo yenye kuharibu Itikafu

1. Kutoka msikitini bila ya dharura yoyote kwa kukusudia – hata kama kipindi ulichotoka ni kichache kiasi gani -; Kama ilivyothibi kutoka kwa A’isha t akisema: (Na alikuwa (Mtume) haingii nyumbani isipokuwa kwa haja ya kibinadamu) [Imepokewa na Muslim.].

Na kwasababu kule kutoka kuna acha kipindi fulani kukosekana kwa mwenye kufanya Itikafu ndani ya msikiti, na huku kuwa ndani ya msikiti ni nguzo ya Itikafu.

2. Kufanya tendo la ndoa – hata kama kufanya huko kutakuwa ni usiku.

Kwa kauli ya Mwenyezi Mungu U: {Wala msichanganyike nao, na hali mnakaa Itikafu misikitini} (Al-Baqarah – Aya 187).

Na hukumu hii ya tendo la ndoa pia inasimamia: Kuondosha matamanio bila ya kuingiliana kama kujitoa manii kwa kutumia mkono, na kumshikashika mkeo sehemu zisizo za siri.

3. Kuwa na niya ya kuivunja Itikafu.

Anaponuia Muislamu kufanya Itikafu siku maalumu, kisha akavunja kuifanya hiyo Itikafu yuwafaa ailipe, kama ilivyothibiti kutoka kwa A’isha – Mungu awe naye radhi asema: (Alikuwa

Mtume (saw) anapotaka kufanya Itikafu akiswali alfajiri kisha ndio aingie mahali pake pa itikafu [Mahali pake pa Itikafu: Yaani sehemu anayokaa kufanyia Itikafu.]. Na hakika aliamrisha kufungwa khibai (hema) lake na likafungwa – Hali ya kutaka kufanya Itikafu kumi la mwisho la mwezi wa Ramadhani -; Zainab naye aliamrisha kufungwa khibai lake na likafungwa. Na aliamrisha mwengine katika wake za Mtume (saw) kufungwa khibai lake na likafungwa. Mtume alipomaliza kuswali alfajiri akatizama, akaona makhibai (mahema). Akasema: Ni wema munataka? Akachukua khibai lake akalinyanyua [Kulinyanyua: Yaani kulikunjakunja lile khibai.]. Na akaacha Itikafu katika Ramadhani mpaka kumi la kwanza la mwezi wa Shawwal” [Imepokewa na Bukhari na Muslim]. Na katika upokezi mwengine: (kumi la mwisho la mwezi wa Shawwal).

4. Mwenye kufanya Itikafu hatembelei mgonjwa wala hashindikizi jeneza.

Na yuwabaki kufanya ibada mahali pake pa Itikafu.